

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu.
Hrafnkell Á. Proppé
Hamraborg 9
200 Kópavogi

Reykjavík, 21. nóvember 2017

Tilvísun: 201701097 / 3.8

Efni: Tillaga að breytingu á Svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins vegna Borgarlínu

Vísað er til erindis svæðisskipulagsnefndar höfuðborgarsvæðisins, dags. 20. október 2017, þar sem tillaga að breytingu á svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins er send Skipulagsstofnun til athugunar samkvæmt 3. mgr. 23. gr. skipulagslaga. Tillagan var samþykkt til auglýsingar í svæðisskipulagsnefndinni þann 8. september 2017 en jafnframt liggur fyrir samþykki hlutaðeigandi sveitarfélaga.

Skipulagstillagan er sett fram í greinargerð dags. september 2017 auk þess sem tillögunni fylgdu Umferðarspá fyrir 2030, dags. september 2017 (VSÓ Ráðgjöf), Borgarlína Recommendations, screening report, dags. september 2017 (COWI) og yfirlit yfir innkomnar athugasemdir og ábendingar við forkynningu á vinnslutillögu, dags. 7. september 2017.

Tillagan felst í ákvörðun um legu samgöngu- og þróunaráss Borgarlínu og ákvæðum um nánari útfærslu á Borgarlínu og uppbyggingu meðfram henni, þ.e. annarsvegar breytingu á korti 2 í svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins og hinsvegar viðbótum við svæðisskipulagið með nánari ákvæðum um útfærslu Borgarlínu og uppbyggingar meðfram henni.

Um er að ræða lykilorð í framfylgd og útfærslu framsækinna stefnu svæðisskipulags höfuðborgarsvæðisins, sem fellur einnig vel að áherslum Landsskipulagsstefnu 2015-2026. Jafnframt er um að ræða ákvarðanir um útfærslu á samgönguinnviðum og tengdri uppbyggingu sem ekki á sér fordæmi í skipulagsgerð hérlendis. Af þeim sökum er ástæða til að sérstaklega sé vandað til allrar framsetningar tillögunnar, bæði hvað varðar stefnuna sjálfa, sem og skýringar á forsendum hennar.

Skipulagsstofnun hefur áður gefið umsögn um vinnslutillögu vegna svæðisskipulagsbreytingarinnar, sbr. umsögn stofnunarinnar dags. 3. ágúst síðastliðinn. Í tillögunni sem nú liggur fyrir hefur að verulega leyti verið brugðist við þeim ábendingum sem þar voru settar fram. Hér á eftir er gerð grein fyrir þeim ábendingum sem stofnunin hefur við framlagða tillögu. Skipulagsstofnun gerir ekki athugasemd við að skipulagstillagan verði auglýst samkvæmt 24. gr. skipulagslaga þegar brugðist hefur verið við eftirfarandi ábendingum.

Efni tillögunnar og tengsl við aðalskipulag

Á fyrri stigum var gert ráð fyrir að samtímis svæðisskipulagstillögunni yrðu kynntar samsvarandi breytingar á aðalskipulagi hlutaðeigandi sveitarfélaga. Nú hefur verið horfið frá því. Skipulagsstofnun telur af þeim sökum ástæðu til þess að í svæðisskipulagstillögunni sé vikið að því hvornig stefnt er að framfylgd þeirrar stefnu sem tillagan felur í sér. Þannig komi fram að í framhaldi

af þessari svæðisskipulagsbreytingu sé gert ráð fyrir breytingum á aðalskipulagi hlutaðeigandi sveitarfélaga þar sem Borgarlína og uppbygging meðfram henni er nánar útfærð.

Þá telur Skipulagsstofnun að draga megi skýrar fram að tillagan felur annarsvegar í sér breytingu á korti 2 í gildandi svæðisskipulagi og hinsvegar viðbætur við gildandi svæðisskipulag með nánari ákvæðum um útfærslu Borgarlínu, til leiðbeiningar fyrir aðalskipulagsgerð hlutaðeigandi sveitarfélaga.

Kort 2 í gildandi svæðisskipulagi (mynd 5 í tillögunni)

Skipulagsstofnun leggur til tvær breytingar varðandi framsetningu korts 2 (myndar 5) í tillögunni. Annarsvegar leggur stofnunin til að lega Borgarlínu verði sett skýrar fram á kortinu, til dæmis með sambærilegum hætti og meginstofnvegir á korti 4 í gildandi svæðisskipulagi. Jafnframt að fram komi gróf lýsing á legunni, til dæmis með sambærilegum hætti og gert er um legu meginstofnvega í skýringartexta við markmið 2.4 í gildandi svæðisskipulagi. Hinsvegar leggur stofnunin til að kort 2 komi frammar í 4. kafla tillögunnar (til dæmis í stað myndar sem nú er á bls. 6 í tillögunni eða að víxlað sé myndunum á bls. 8 og 9). Jafnframt að kortið sé sýnt í sömu stærð og í gildandi svæðisskipulagi. Breytt kort 2 er meginatriði breytingartillögunnar sem þarf að vera skýrt framsett og auðlæsilegt.

Forsendur stefnunnar

Ákvörðun um legu og útfærslu Borgarlínu og uppbyggingu meðfram henni er stór og mikilvæg skipulagsákvörðun sem mun hafa mikla þýðingu fyrir þróun byggðar á höfuðborgarsvæðinu til langs tíma. Þess vegna er sérstakt tilefni til að gera forsendur tillögunnar sem aðgengilegastar fyrir almenning. Skipulagsstofnun mælir með því að lykilatríði, texti og myndir, verði tekin upp úr forsenduskýrslum COWI og VSÓ og bætt inn í greinargerð tillögunnar og/eða umhverfisskýrslu, til að auðvelda lesendum að tileinka sér hvaða valkostir hafa komið til álita og á hvaða forsendum tillagan byggir.

Tafla 1

Ástæða er til að yfirfara hvort tilgreina eigi fleiri aðgerðir gildandi svæðisskipulags í töflunni, svo sem 2.2.1 og 2.2.6.

Mynd 4 og hugtakanotkun

Ástæða er til að yfirfara framsetningu myndar 4 með tilliti til skýrleika. Það mætti gera með ítarlegri textaskýringum og ef til vill með því að yfirfara hugtök sem notuð eru á myndinni.

Almennt þarf að gæta að hugtakanotkun, að samræmi sé í hugtakanotkun í tillögunni og merking hugtaka sé skýr. Á mynd 4 og í myndatexta virðist til dæmis „leið innan línu“ og „Borgarlínubraut“ eiga við sama fyrirbærið, en það kann að velkjast fyrir lesendum tillögunnar.

Annað hugtak sem notað er í tillögunni og kann að þarfnast skýringar er „þróunarsvæði“. Einnig mætti nýta mynd á bls. 6 til skýra þau hugtök sem notuð eru í tillögunni.

Mynd 6

Þar sem þessari mynd er ætlað að skýra frekar og koma til viðbótar ákvæðum í töflu 2 í gildandi svæðisskipulagi, er mælt með því að vísun til töflu 2 komi fram í skýringartexta við myndina.

Auðkenni á töflum og myndum

Skipulagsstofnun mælir með því að auðkenni tafla og mynda í breytingartillögunni verði endurskoðuð. Það getur valdið misskilningi þegar kemur að framfylgd svæðisskipulagsins með þessum áorðnu breytingum, ef notuð eru sömu auðkenni í breytingunni og þegar eru nýtt fyrir aðrar töflur og myndir í svæðisskipulaginu. Þessu mætti mæta með því að nota bókstafi í staðinn fyrir eða til viðbótar hlaupandi númeraröð á þeim töflum og myndum sem nú bætast við.

Umhverfismat

Á bls. 14-15 eru skýrðar þær vægiseinkunnir sem nýttar eru í umhverfismatinu. Þar kemur þó eingöngu fram skýring á vægiseinkunnunum verulega neikvæð áhrif og óviss áhrif. Ástæða er til að gera með sambærilegum hætti grein fyrir öðrum vægiseinkunnum sem nýttar eru í matinu.

Á bls. 17 er skýringartexti við mynd 8. Niðurlag fyrsta málsliðar „þar sem búið er að fækka valkostum niður í 7“ er óskýrt og má sennilega fella niður.

Á bls. 18 kemur fram að í umhverfismatinu hafi verið bornir saman tveir kostir, „þróun Borgarlínu og lágmarks framkvæmdir“ og „þróun án Borgarlínu og allar framkvæmdir“. Ástæða er til að draga skýrt fram hvað þessir valkostir fela í sér, þ.e. hvað átt er við með „lágmarks framkvæmdir“ og „allar framkvæmdir“. Það má til dæmis gera með vísun í viðeigandi texta og myndefni í skýrslu VSÓ.

Ásdís Hlökk Theodórsdóttir

Afrit:

Hafnarfjörður, Garðabær, Kópavogur, Reykjavík, Seltjarnarnes, Mosfellsbær og Kjósarhreppur